

2162

vēst. 1222.
(fonda aprakstījums)

Viesturs Rolands

Zembergs

(1925. g. 5. okt. - 1998. 25. maijs.)

Raugavas Vanagu Adeloides
nodalas dibinātājs, vēsturnieks,
pedagoģis.

Fonda Nr. 2162

Vēsturiskā izziņe. (fonda aprakstījums)

par 1941 - 1998. g.

**Daugavas Vanagu Adelaides nodaļas dibinātājs,
vēsturnieks, pedagogs
Viesturs Rolands Zembergs
(1925.g.5.okt. -1998.25.maijs.)**

V.R.Zembergs dzimis Rīgā, bet bērnību un agrās jaunības gadus pavadījis Jēkabpilī, kur beidzis pamatskolu, mācījies vidusskolā, bet 1944.gadā iesaukts Latviešu leģiona 15.divīzijā.

Apmācību laiku pavadījis 33.pulkā Rietumprūsijā, vēlāk cīnījies Pomerānijā, kur smagi ievainots. Kara pēdējās dienās Berlīnē, kopā ar dažiem vāciešiem, izlauzies no krievu ielenkuma.

Vācijā beidzis ģimnāziju un sācis studijas Baltijas universitātē.

Austrālijā ieradies 1949.gadā. Vispirms dzīvojis un strādājis Rietumastrālijā, bet 1951.gadā pārcēlies uz Adelaidi, kur strādājis par tramvaja konduktoru, bet vēlāk par vēstulju šķirotāju pastā.

V.R.Zembergs 1971.gadā beidza Adelaides skolotāju koledžu ar diplomu pedagoģijā, bet 1974.gadā Adelaides universitātē ieguva bakalaura grādu vēsturē un politiskajās zinībās. Viņš nostrādājis Austrālijas skolās 15 gadus par skolotāju vidusskolās, darbojies arī latviešu vidusskolā un piedalījies latviešu valodas matrikulācijas programmas izstrādē un eksāmenos.

Viesturs Rolands Zembergs gandrīz 50 gadus aktīvi darbojies latviešu sabiedrībā, savā korporācijā Lettgallia "Daugavas Vanagu"

Adelaides nodaļā un latviešu skolās. Viņš bija viens no "Daugavas Vanagu Adelaides nodaļas dibinātājiem, Adelaides latviešu pulciņa veidotājs 1950.gadu sākumā. V.R.Zembergs piedalījies Austrālijas latviešu mazpulku kustības dibināšanā, bija teātra žūrijas komisijas loceklis, latviešu skautu kustības atbalstītājs, rediģēja mēnešrakstu "Daugavas Vanagi Adelaidē" un darbojās arī Latviešu preses biedrībā. 1986.gadā apbalvots ar "Daugavas Vanagu" nozīmi zeltā.

II

V.R.Zemberga arhīva dokumentus valsts glabāšanā Latvijas Valsts arhīva Personu fondu un trimdas dokumentu daļā nodeva pats V.R.Zembergs.

Dokumentos atspoguļots laika periods no 1941.-1998.gadam, tie ir galvenokārt Austrālijas latviešu sabiedrisko organizāciju dokumenti

(pārsvarā – dokumentu kopijas), kurus sakrājis V.R.Zembergs savas sabiedriskās darbības laikā no 1952.-1998.gadam. Dažiem dokumentiem nepieciešama restaurācija.

Dokumenti grupēti :

1) pēc to piederības sabiedriskajai organizācijai ;

2) hronoloģiski.

Sabiedrisko organizāciju dokumenti (un to kopijas) ir latviešu un angļu valodā .

Dokumentu zinātniskās ekspertīzes rezultātā izveidotas 19 lietas par laika periodu no 1941.-1998.gadam.

Personu fondu un trimdas dokumentu daļas
vecākā eksperte

L.Kļaviņa *L. Kļaviņa*

1999.gada 31.martā.

Zembergs Viesturs Rolands, (1925 – 1998)

Daugavas Vanagu Adelaides nodaļas dibinātājs, pedagogs

Fonds nr. 2162

Fonda aprakstījums

Fondraža nosaukums

Zembergs Viesturs Rolands

Biogrāfija

V.R.Zembergs dzimis Rīgā, bet bērnību un agrās jaunības gadus pavadījis Jēkabpilī, kur beidzis pamatskolu, mācījies vidusskolā, bet 1944.gadā iesaukts Latviešu leģiona 15.divīzijā.

Apmācību laiku pavadījis 33.pulkā Rietumprūsijā, vēlāk cīnījies Pomerānijā, kur smagi ievainots. Kara pēdējās dienās Berlīnē, kopā ar dažiem vāciešiem, izlauzies no krievu ielenkuma.

Vācijā beidzis ģimnāziju un sācis studijas Baltijas universitātē.

Austrālijā ieradies 1949.gadā. Vispirms dzīvojis un strādājis Rietumastrālijā, bet 1951.gadā pārcēlies uz Adelaidi, kur strādājis par tramvaja konduktoru, bet vēlāk par vēstuli šķirotāju pastā.

V.R.Zembergs 1971.gadā beidza Adelaides skolotāju koledžu ar diplomu pedagoģijā, bet 1974.gadā Adelaides universitātē ieguva bakalaura grādu vēsturē un politiskajās zinībās. Viņš nostrādājis Austrālijas skolās 15 gadus par skolotāju vidusskolās, darbojies arī latviešu vidusskolā un piedalījies latviešu valodas matrikulācijas programmas izstrādē un eksāmenos.

Viesturs Rolands Zembergs gandrīz 50 gadus aktīvi darbojies latviešu sabiedrībā, savā korporācijā Lettgallia "Daugavas Vanagu" Adelaides nodaļā un latviešu skolās. Viņš bija viens no "Daugavas Vanagu Adelaides nodaļas dibinātājiem, Adelaides latviešu pulciņa veidotājs 1950.gadu sākumā. V.R.Zembergs piedalījies Austrālijas latviešu mazpulku kustības dibināšanā, bija teātra žūrijas komisijas loceklis, latviešu skautu kustības atbalstītājs, rediģēja mēnešrakstu "Daugavas Vanagi Adelaidē" un darbojās arī Latviešu preses biedrībā. 1986.gadā apbalvots ar "Daugavas Vanagu" nozīmi zeltā.

Glabāšanas vēsture

Dokumenti glabājušies pie V. R. Zemberga, bet pēc viņa nāves dokumentus glabājusi V. R. Zemberga testamenta izpildītāja Rasa Feja.

Tiešais iegūšanas avots

LVA ieguvis V. R. Zemberga dokumentus no Rasas Fejas, kura tos nosūtījusi uz LVA 2000.gadā.

Temats un saturs

Saņemtie dokumenti atspoguļo biogrāfiskus faktus un notikumus V. R. Zemberga dzīvē un sabiedriskajā darbā, kā arī satur ziņas par viņa māti Almu Zembergu. Līdz šim uz LVA nosūtītajos dokumentos bija tikai ziņas par V.R. Zemberga sabiedrisko

un pedagoģisko darbībi, bet par viņu pašu dokumentu nebija, tagad fondā ir arī fondaža biogrāfiskie dokumenti.

Izvērtēšana.

Dokumenti saņemti valsts glabāšanā daļēji sakārtotā veidā, tos kārtojusi R.Feja.

Komplektēšana

Nav ziņu par fonda papildinājumu.

Sistematizācija

Dokumenti sakārtoti pēc hronoloģiski nominālā principa, ievērojot dokumentu kopīgās pazīmes un to rašanās vēsturi.

Pieejamības noteikumi

Ierobežojumu nav

Dokumentu valoda

Dokumenti galvenokārt latviešu valodā, atsevišķi dokumenti angļu val.

Fiziskais raksturojums

Dokumentu saglabātības līmenis apmierinošs, vairākiem dokumentiem bija nepieciešama dezinfekcija, kas veikta pēc to aprakstīšanas un sakārtošanas lietās.

Uzziņas palīgīdzekļi

Ir pieejams apraksts glabājamo lietu līmenī.

Aprakstījumu sastādīja

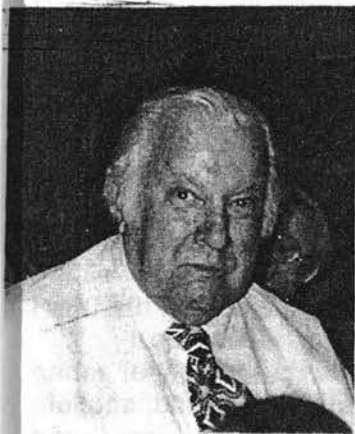
Vecākā eksperte

Laima Kļaviņa

24. 12. 2002.

VIESTURU ZEMBERGU PIEMINOT

Pēkšņi, negaidīti 25.maijā drūmi rudens vēji aiznesa mūsu redaktora, līdzstrādnieka un mīļa drauga dvēseli aizsaules dārzos.

Viesturs Rolands Zembargs dzimis 1925.g. 5.oktobrī, Rūdolfa un Almas Zembergu vienīgais dēls. Lai gan dzimšanas vieta ir Rīga, Viesturs uzauga un gāja skolā Jēkabpilī, kur Zembergu ģimene dzīvoja pašā Daugavas malā - Krasta ielā 48.

Ir saglabājies vecs Jelgavas apgabaltiesas dokuments, kas stāsta, ka uz 1922.g. 3.janvārī mirušā Jēkaba Jura dēla Zembarga atstāto mantojumu tiesības apstiprinātas viņa dēliem Rūdolfam un Eduardam vienlīdzīgās pusēs. Trešais dēls Voldemārs klusu ciešot atsacījies no viņam piekrietošā mantojuma.

Viestura tēvs Rūdolfs Zembargs nepiedzīvoja dēla izaugšanu, viņš mira atstājot 8 gadīgo dēlu mātes un vecāsmātes audzināšanā. Atmiņās par tēvu Viesturs stāstīja, ka abi ar tēvu gājuši Daugavā zušus ķert uz naktsākiem. Tēvam esot bijusi liela bibliotēka no kuras Viesturs - bērniībā saukts par Rollīti - zagšus lasījis bērniem aizliegtas grāmatas.

Zembergu dzimta cēlusies no Sēlijas, no Tabora kalna Labiešu mājām. Cik zināms, neviens vairs nenes Zembarga vārdu. Māte Alma Zembarga, meitas vārdā Ozoliņa, dzimusi 1899.gada 12.augustā. Mēmeles pagasta Antānu mājas, netālu no Burbuļkroga, bija viņas dzimtā vieta. Apciemojot Sēliju 1993. gada vasarā, Viesturs apbraukāja un mēģināja atrast bērniībā apciemotās vietas. Netālu no Neretas it Bumbuļkrogs, kas vēl tagad stāv. Tur bērniībā, ciemojoties pie onkuļiem Antānu un Vēveru mājās, vedis piena kannas uz pienotavu. Antānu mājas bija nojauktas, iedzīvotāji izsūtīti, nomiruši. Vēveru māju saimnieks, Almas Zembargas brālēns Roberts Krauklis ar sievu Martu arī bijuši izsūtīti, bet tante Marta atgriezusies no Sibīrijas un dzīvoja Vēveros. Mēģinājām šīs mājas atrast - viss aizaudzis, pārvērties. Ejot cauri pļavām, stigām un pāri grāvjiem, beidzot atradām Vēveru māju graustu un tanti Martu, kas īsti nesaprata, ko Viesturs no viņas gribēja... Tante nomira gadu vēlāk. Citus Almas Zembargas radus neatradām.

Pamatskolu Viesturs sāka Jēkabpilī 10 gadu vecumā. Pirmos skolas gadus audzinātāja bija Alužāna kundze, vēlāk klases audzinātājs Pēteris Pētersons. Skolas klases fotografijās Viesturs redzams skolas formā ar augstu apkaklīti un īsi nosukātiem matiem. Šeit sākas Viestura ilggadējā draudzība ar Žani un Reinhartu Kanderātiem. No skolas laikiem vēl jāpiemin draugs Ilmārs Knaģis, kas bija ar visu ģimeni izsūtīts. pats tomēr atgriezies un tagad ir mūsu žurnāla līdzstrādnieks. Esam ievietojuši daudzus viņa rakstus. Viesturs stāstīja par dažu labu zēnu Daugavas malā izstrādātu nedarbu un kurieni Viesturs bēdzis no vecās mātes vārītā auzu ķīšēļa, kurš esot bijis zilā krāsā.

Vidējo izglītību Viesturs sāka Jēkabpils valsts komercskolā, kur veidojās pirmā romantiskā draudzība. Līdz 1944. gadam paspēja nobeigt trešo klasi un tika iesaukts leģionā. Iedalīts 15.divīzijā un no Rīgas nosūtīts uz Rietumprūsiju, kur apmācības laiku pavadījis 33.pulkā. Cīnījies Pomerānijā, smagi ievainots, nonācis kara slimnīcā Berlīnē. Kopā ar dažiem vācu kara biedriem pēdējā brīdī izkļuvis no krievu ielenkuma.

"Dīpiņu" laiku sāka "Saulēs" nometnē pie Gēstachtas, kopā ar māti, kuru Viesturam laimējās sameklēt šai juku laikā. Saulēs ģimnazijā viņš nobeidza vidējo izglītību un saņēma gatavības apliecību 1946.gadā. Tā paša gada beigās iestājās Baltiešu universitātē (D.P. University Study Centre Pinneberg bei Hamburg) studēt mežsaimniecību. Kad universitāti slēdza 1949.gadā, Viesturs iestājās "melnajos" (O.C. Civil Mixed Depot) Osnabrūkā, kur kalpoja līdz 1950. gada aprīlim, kad devās uz Fallingbosteles caurlaides nometni, lai izceļotu uz Austrāliju. Šai nometnē pirmo reiz satīku Viesturu un trijatā, kopā ar manu skolas biedru Tālivaldi Cepurīti, gājām uz tuvējiem krodziņiem uz ballītēm.

1950.g. 7.oktobrī Bremenhafenas ostā Viesturs kopā ar māti kāpa uz kuģa (U.S.N.S. General M.L.Hersey), lai izceļotu uz tālo un nepazīstamo Austrāliju. Kuģa navigācijas virsnieks raksta, ka Viesturs esot ļoti apmierinoši strādājis pie navigācijas kartēm. Rietumaustrālijas Fremantles osta tika sasniegta 1950. gada 2.novembrī.

Zembergu ģimene nonāca Northamā, kur Viesturs, daudz maz protot angļu valodu, dabūja darbu armijas kantīnē netālu no ieceļotāju nometnes. Tur tirgojoties Viesturam bija izdevība pārdot ieceļotājiem rūgušpienu. Austrālieši esot gandrīz saukuši ambulanci "saindētajiem" cilvēkiem.

1951.gadā Zembergi atbrauca uz Adelaidi. Sākumā dzīvoja dažādos īres dzīvokļos. 1960.-1962.g. uzcēla māju 9 Wattle Grove Kelmzigā. Adelaidē Viesturs darbojās latviešu sabiedrībā. 1952. gadā bija viens no "Kokneses" mazpulka dibinātājiem. Viņa vārds arī atrodams DV Adelaides nodaļas dibināšanas dalībnieku sarakstā kā 16. paraksts.

50-tos gados mācītājs Verners Voitkus mudināja jauniešus saiet kopā, rīkot dažādas nodarbības un izbraukumus. Viestura foto albūmā atrodamas daudzas kristīgo jauniešu pulciņa nodarbību fotografijas.

Tālāko izglītību Viesturs atsāka 1958.gadā iestājoties Adelaides skolotāju koledžā, paralēli strādājot maizes darbu par tramvaja konduktoru un pastā par vēstuli šķirotāju. Skolotāja diplomu saņēma 1972.gadā. Turāk studējot ieguva "Bachelor of Arts" gradu 1975. gadā. Strādāja par skolotāju Strathfield'as tehniskā vidusskolā, Campbelltown'as un Parafield Gardens vidusskolās. Skolotāja darbu izbeidza 1985. gadā.

Kopš 1958. gada Viesturs bija studentu korporācijas Lettgalia aktīvs loceklis. Ilgos gados ieņēma daudzus posteņus: bija seniors., viceseniors, oldermanis, sekretārs. Ļoti cītīgi piekopa buršu dzīvi, aicināja korporācijā jaunus studentus. Kā pēdējo sveicienu Viestura bērni bija lūgti puķu vietā nodot ziedojumu jaunajiem Lettgalia's studentiem Rīgā, kam būtu nepieciešama palīdzība.

Daudzi Viestura nopelni Adelaides latviešu sabiedriskajā dzīvē saistās ar skolu un jaunatnes atbalstu. Viņš strādāja latviešu sestdienas skolā un vasaras skolā "Kursā". Bija līdzstrādnieks un eksaminators latviešu valodas matrikulācijas padomē.

Viestura Zemberga referāti, priekšlasījumi, bija sagatavoti loģiski ar analistiski pareiziem faktiem. Viņa raksti iespiesti laikrakstos, žurnālos un rakstu krājumā "Archīvs". Bija preses biedrības biedrs.

Lai gan Viesturs kategoriski atteicās iegādāties vanagu uniformas svārkus, Daugavas Vanagu darbu viņš neatteicās darīt. To pierāda daudzie viņa lasītie referāti. Beidzamais bija 9.maijā Kurzemes cietokšņa atceres vakarā. Viesturs saņēmis DV zemes valdes Atzinības rakstu 1980.g., DVCV atzinības rakstu 1981. un 1986. gadā un apbalvots ar DV krūšu nozīmi zeltā. Strādājis Zemes valdē no 1985.-87.g. kultūras nozarē. Vadīja Zemes valdes sapulci 1995.gadā Adelaidē. Pateicoties Viestura neatlaidīgajam darbam iznāca grāmata "Daugavas Vanagi Adelaidē 1952.-1992.", kas apskatīja, dokumentēja un ilustrēja Adelaides vanagu un vanadžu četrdesmit gadu darbību. Viestura galvenais mērķis bija uzglabāt nākošajām paaudzēm DV darba dokumentāciju. Šis pats nolūks bija žurnāla "Daugavas Vanagi Adelaidē" uzsākšanai - lai nodaļas darbs nepaliktu tikai uzrakstīts protokolos, bet pieejams visiem, kam interesē mūsu nodaļas darbība. Bez tam Viesturam bija apskaužamas spējas atrast maz zināmus faktus un tos sniegt DVA lasītājiem. Žurnālam šogad paiet 10 gadi. Šim, 21.numuram vajadzēja būt jubilejas izdevumam, atskatam par padarīto. Tā vietā mums sēru numurs - atvadišanās no žurnāla redaktora, no žurnāla dvēseles. Mums pietrūks viņa padoma, viņa asā prāta un reizēm kodīgā humora...

Atvadišos no mūsu redaktora, līdzstrādnieka un mīļa drauga ar izvadišanā dziedātajiem vārdiem:

Cik grūti šobrīd ticēt, ka nevarēs vairs rīt
Tev labu dienu sacīt un atkal saņaidīt

Publicēts žurnālā "Daugavas Vanagi Adelaidē",

1998 - 21.nr., 3.-4.lpp.

LIETAS Nr. _____ APLIECINĀJUMA LAPA

Lietā iešūtas (ievietotas) _____

(Sīkas)
ar cipariem un vārdiem

_____ lapas

tai skaitā lapas ar litera Nr. _____;

izlaisti lapu Nr. _____;

+ _____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja *MC. KMP.*
amats

MC. KMP.
paraksts

B. C. KMP.
paraksta atšifrējums